

İletişim Fakültesi mezunlarının filmleri tanıtıldı

Haberin devamı 2'de

Veteriner Fakültesi'nden gıda çalıştayı'nda başarılı sunum

Haberin devamı 2'de

GAZETE

Manas

KTMÜ Öğrenci Uygulama Gazetesi

Şubat 2017 / Sayı: 56

www.manas.edu.kg

Komuz can veren usta: EMİLBEK ŞARŞEMBAYEV

Komuz, Kırgızistan'ın Türkleri'nin kutsal çalgısı. Buralarda dünyadaki herhangi bir çalgı aletinden bahseder gibi bahsedemezsiniz ondan. Kâh masallarda çıkar karşınıza kâh bir kaybın ardından ağıt olur acıklı sesiyle ve bin yıllık tarihiyle adeta meydan okur küreselleşen dünyaya. Günümüzde 'unutulmaya yüz tuttu' diyemeyiz belki, ama ustaları da oldukça azaldı. Ona can veren sayılı birkaç ustadan biri de Emilbek Şarşembayev. Onun birkaç metre kareye sığdırdığı koca dünyasını, atölyesini ziyaret ettik. Bu esnada hem sohbet etme hem de yaptığı komuzlardan birinin sesini dinleme fırsatı bulduk.

Haberin devamı 4'te

Manas Üniversitesi'nden büyük başarı

**Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu
Kırgızistan'ın ilk elektrikli aracını üretti.**

Haberin devamı 2'de

Haberin devamı 3'te

İletişim Fakültesi ödüle doymuyor

Futbolun cinsiyeti olur mu?

Haberin devamı 7'de

Manas Üniversitesi'nden büyük başarı

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Kırgızistan'ın ilk elektrikli aracını üretti.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Kırgızistan'ın ilk elektrikli aracını üretti. Otomotiv Bölümü öğretim üyeleri ve öğrencilerinin katkılarıyla üretilen araç, sadece 7 som, yani 36 kuruş civarına mal olan bir elektrikle 70 km yol gidiyor.

Kırgızistan'da ilk kez üretilen elektrikli araç, Meslek Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bülent Bayraktar ve Öğretim Görevlisi Mehmet Rüştü Çiftçi tarafından geliştirilen "Benzinli Aracın Elektrikli Araca Dönüştürülmesi ve Ekonomiye Katkısı" konulu projenin bir ürünü olarak ortaya çıktı. Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin de büyük katkı sağladı proje, 8 ay gibi bir sürede tamamlandı. Yaklaşık 9 bin dolara mal olan araç, 2,5 saatte 7 som (36 kuruş) maliyetle şarj edilerek 70 km yol kat ediyor.

Projenin asıl amacının hem Kırgızistan'da hem de Türkiye'de elektrikle çalışan bir aracın üretilirliğini göstermek olduğunu söyleyen

proje yürütücülerinden, Meslek Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Bayraktar sözlerini şöyle sürdürdü; "Şu anda dünyadaki petrol rezervlerinin sadece 37 yıllık bir ömrü var. Sonrasında petrole dayalı tüm araçlar elimizde kalacak. Bu nedenle bilim insanları şimdiden petrole alternatif kaynakların ve yeni teknolojik araçların arayışı içinde. Hem Kırgızistan hem de Türkiye petrole bağımlı ülkeler. Oysa elektrik enerjisinin farklı yollarla ve çok daha ucuza üretilme imkanı mevcut. Bu ülkelerde petrol yerine elektrikle çalışan arabalar üretmek ve bunları kullanmak çok daha mantıklı. Biz bu projeye bunun olabilirliğini göstermek ve gelecekte petrole olan bağımlılığı yok etmeyi hedefledik."

Proje yürütücülerinden, Öğretim Görevlisi Çiftçi de projenin ortaya çıkış aşamaları hakkında bilgi verdi. "Aslın daprojenin fikir babası, üniversitemiz rektörü Prof.Dr. Sebahattin Balcı oldu. Sonrasında projeyi nasıl hayata

geçirebileceğimizi Meslek Yüksek Okulu Müdürümüz Doç.Dr. Bülent Bayraktar'la planladık. Öğrencilerimizin de katılımıyla bir proje ekibi kurduk." Projenin hayata geçirilmesi noktasında en çok gerekli malzemelerin temininde zorlandıklarını belirten Çiftçi; "Bir takım parçaları Kırgızistan'da bulamadık. Bunları Türkiye'den temin etmek zorunda kaldık. Elektrikli motor ve aküleri ise Çin'den getirttik. Bu da projenin süresinin uzamasına neden oldu." dedi.

Proje içerisinde aktif görev alan Meslek Yüksek Okulu öğrencileri Aydın Santaşev, Çingiz Sarıbaev ve Nursultan Jentaevler şuan mezun olmuş durumdadır. Ancak proje süresince edindikleri tecrübenin iş hayatında kendilerine çok şey kazandırdığını, özellikle el becerilerini ve özgüvenlerini arttırdığını söylüyorlar. Mezuniyeti sonrasında otomotiv sektöründe çalışan Nursultan Jentaev, projeden esinlenerek gelecekte kendisinin de elektrikle çalışan arabalar üretmeyi istediğini

Haber Merkezi

belirtti.

Proje kapsamında üretilen araç, elektrik enerjisiyle çalıştığından havayı kirletmiyor, doğaya zarar vermiyor. Ayrıca oldukça sessiz oluşuyla da dikkat çekiyor.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu daha önce de başarılı projelere imza atmıştı. Elektrikli araçtan önce, MYO tarafından Gökard isimli tek kişilik bir araç ile bir gezi aracı geliştirilmiştir. Şimdilerde elektrikli aracın Kırgızistan'da ki patent alma süreçlerini yürüten okulun, bundan sonraki hedefi güneş enerjisiyle çalışan bir araç geliştirmek.

Canara Kayıpbekova & AydanaTopçubaeva

Veteriner Fakültesi'nden gıda çalıştayında başarılı sunum

"Kırgız Cumhuriyeti'nin Gelişim Sürecinde Gıda ve Gıda Güvenliği" konulu çalıştayda Manas Üniversitesi Veteriner Fakültesi tarafından yapılan 'HACCP'(Tehlike Analizleri ve Kritik Kontrol Noktaları) konulu sunum yoğun ilgi gördü.

Dünya Gıda Günü ve FAO'nun (Gıda ve Tarım Örgütü) kuruluşunun 71. yıl dönümü kapsamında Kırgız Cumhuriyeti Tarım, Gıda Sanayi ve İslah Bakanlığı tarafından "Kırgızistan'ın İstikrarlı Gelişmesi Bağlamında İklim Değişikliği Şartlarında Gıda Güvenliğinin Sağlanması" konulu çalıştay düzenlendi. Çok sayıda üst yetkilinin katıldığı çalıştaya, Kırgızistan -Türkiye Manas Üniversitesi'ni temsilen Prof.Dr. Askarbek Tülöbaev ve Prof. Dr. Ümit Gürbüz katıldı. Gıda güvenliği, iklim

değişikliklerinin güvenli gıda üretimine etkisi gibi konuların tartışıldığı çalıştayda Prof. Dr. Tülöbaev "Kırgız Cumhuriyeti'nde Mera Hayvancılığının Gelişim Yolları ve Durumu", Prof. Dr. Gürbüz ise "Kırgız Cumhuriyeti Gıda İşleme ve Üretim Tesislerinde HACCP Sisteminin Uygulanması" konulu sunumlarıyla üniversitemizi temsil etti. Çalıştayda öğretim üyelerinin sunumları yoğun ilgi görürken özellikle HACCP konusunda hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi gerekliliği üzerinde duruldu. Çalıştayda Veteriner Fakültesi öğretim üyelerinin Kırgızistan geneline yönelik bir eğitim programı projesi planladıklarını da bilgisi verildi.

Haber Merkezi

İletişim Fakültesi mezunlarının filmleri tanıtıldı

Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te bulunan Cengiz Aytmatov Film Evi'nde, 20 Şubat'ta düzenlenen bir etkinlikte Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ) İletişim Fakültesi öğrencileri tarafından yapılan filmler tanıtıldı. Tanıtımda, KTMÜ ve Kırgızistan Devlet Sinematografi Enstitüsü arasında ortak film yapım protokolü imzalanması konusunda görüş birliğine varıldı.

Film tanıtım etkinliğine Kırgız Cumhuriyeti Kültür, Enformasyon ve Turizm Bakanı Yardımcısı Farhat Bekmanbetov, Devlet Sinematografi Enstitüsü Bölüm Başkanı Muktalı Bektenaliyev, Kırgızistan Sinematografi Uzmanları Birliği Başkanı Taalay Kulmendeyev, Eski Kültür, Enformasyon ve Turizm Bakanı ve

Milletvekili Sadık Şer-Niyaz, Aytış Film Başkanı Akcol Bekbolotov, KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı, Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev, öğrenciler ve basın mensupları katıldı. Etkinlikte KTMÜ İletişim Fakültesi mezunlarından, genç yönetmenler Aycamal Bolotova'nın "Ayışığı", Farida Seytaliyeva'nın "Küçük Manasçı", Elnura Taşbayeva'nın "Damla", Meerim Dogdurbekova'nın "Bakıt", Ziregül Kubandık kızı'nın "Gece Misafiri" adlı filmleri gösterildi.

Etkinlikte konuşan Devlet Sinematografi Enstitüsü Bölüm Başkanı Muktalı Bektenaliyev, 2017 yılının Kırgızistan Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev tarafından "İman, Ahlak ve Kültür Yılı" olarak ilan edildiğini söyleyerek KTMÜ'nün yaptığı çalışmalarla Kırgızistan'ın kültürel gelişimine

her daim destek verdiğini belirtti. Bektenov, etkinlik kapsamında tanıtımı yapılan filmler özelinde de, İletişim Fakültesi'nin hem alanında çok iyi uzmanlar yetiştirmesi hem de çok iyi eserler üretmesiyle Kırgızistan'da film sektörünün gelişimine çok önemli katkılar sunduğunun altını çizdi.

KTMÜ Rektörü Prof. Dr. Sebahattin Balcı da üniversitede alanında en iyi olan akademisyenlerin çalıştığını, bu akademisyenlerin yetiştirdiği mezunlarla gurur duyduklarını söyledi. Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек Kulmırzayev ise üniversitenin amacının Kırgızlar'ın yeteneklerini ortaya koydukları filmler üreterek ülkenin kültürüne katkı sağlamak ve 'Kırgız Kerâmeti'ni daimi kılacak kuşaklar yetiştirmek olduğunu belirtti.

Etkinliğe katılan diğer isimlerden Kültür, Enformasyon ve Turizm Bakan Yardımcısı Bekmanbetov, Sinematografi Uzmanları Birliği Başkanı Kulmendeyev, Milletvekili Sadık Şer-Niyaz ve Aytış Film Başkanı Bekbolotov da yaptıkları konuşmalarda KTMÜ'nün film sektörüne olan katkılarına ve bu alanda çalışacak uzmanları yetiştirme konusundaki başarılarına dikkat çektiler.

Kırgızistan film sektöründe çok saygın yeri olan, tanınmış yönetmen ve KTMÜ

İletişim Fakültesi Öğretim Görevlisi Artıkpay Süyündükov da yaklaşık 5 yıldır Aytış Film ve Kırgız Film ile işbirliği içinde çektikleri filmlerle uluslararası festivallerde önemli başarılar elde ettiklerini ve bu yapımların 150 uluslararası ödüle layık bulunduğunu hatırlattı.

Etkinlikte KTMÜ Rektörü Prof.Dr. Sebahattin Balcı ve Rektör Vekili Prof.Dr. Asılбек Kulmırzayev'e Cengiz Aytmatov'un eserlerinde oluşan bir set hediye edildi. Ayrıca 2017 "İman, Ahlak ve Kültür Yılı" kapsamında KTMÜ ve Aytış Film arasında ortak film projeleri yürütmek amacıyla bir protokol imzalanması kararlaştırıldı. Bu çerçevede Kırgızistan kültürüne katkı sağlayacak ortak animasyon, kısa film, belgesel ve reklam filmleri üretilen ve İletişim Fakültesi öğrencilerine Aytış Film'de çalışma imkânı sunulacak.

Asel Mokonova

İletişim Fakültesi ödüle doymuyor

Aydın Doğan Vakfı'ndan İletişim Fakültesi'ne ödül

internet

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü 3.sınıf öğrencisi Asel Akmataliyeva Aydın Doğan Vakfı tarafından bu yıl 28.si düzenlenen Genç İletişimciler Yarışması, Televizyon Haberleri kategorisinde "Kırgız Şırdağı" isimli çalışmasıyla 3.lük ödülünün sahibi oldu.

Aydın Doğan Vakfı tarafından iletişim fakültesi öğrencilerinin gelişimlerini teşvik ederek nitelikli medya çalışanları yetişmesine katkıda bulunmak amacıyla her yıl düzenlenen yarışmaya bu yıl da ilgi büyük oldu. Yarışmaya 37 üniversiteden 772 projeye bin 295 iletişim fakültesi öğrencisi başvurdu. Yapılan değerlendirmeler sonunda 118 proje başarılı bulunarak ödüle değer görüldü. Ödüller yazılı, görsel, işitsel, reklam, internet yayıncılığı ve halkla ilişkiler olmak üzere 6 kategoride dağıtıldı.

Yarışmaya görsel kategorisi televizyon haberi dalından başvuran Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencisi Asel Akmataliyeva duygularını şu sözlerle ifade etti. " Yarışmaya geçen yıl haziran ayında başvurmuştum. Geçen ay arayıp finale kaldığımı söylediler. Çok mutlu oldum. Ancak benimle birlikte 17 öğrencinin daha finale

kaldığını öğrendiğimde kazanacağıma dair inancımı yitirmiştim. Ama jüri çalışmamı 3.lük ödülüne değer görmüş. Bu beni çok mutlu etti. Ödüle giden yolda bana destek olan tüm hocalarıma çok teşekkür ediyorum"

Akmataliyeva'ya yarışmada ödül getiren Kırgız Şırdağı isimli televizyon haberi çalışması, Kırgızistan'ın At-Başy ilçesinde düzenlenen 5. Uluslararası Kırgız Şırdağı Festivali'ni konu alıyor. Akmataliyeva'nın danışmanlığını yapan Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Öğretim

Görevlisi Stambulbek Mambetaliyev alınan ödülün şaşırtıcı olmadığını, ancak yetersiz olduğunu ifade etti. Mambetaliyev, elde edilen başarıyı Kırgız kültürünün kendi doğallığı içinde tüm renk ve desenleriyle görsel anlatıma dönüştürülmesinin bir sonucu olarak yorumladı.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi daha önceki yıllarda da Genç İletişimciler Yarışması'nın yazılı ve görsel dallarında ödüle değer görülmüştü.

Güliza Urustambek kıızı

İletişim Fakültesi 2016-2017 eğitim-öğretim dönemi bahar yarıyılına iki ödülle birden başladı. İlk ödül, Aydın Doğan Vakfı 28. Genç İletişimciler Yarışması'ndan geldi. İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü 3.sınıf öğrencisi Asel Akmataliyeva, görsel kategorisi, televizyon haberi dalında üçüncülük ödülünün sahibi oldu. İkinci ödül, İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, 2016 yılı mezunlarından Kasiet Djholdoshbekova'ya geldi. Djholdoshbekova, Siyer Vakfı tarafından bu yıl üçüncüsü düzenlenen Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Yarışması'nda "Yalnızlık" isimli kısa film çalışmasıyla birincilik ödülünün sahibi oldu.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü 2016 yılı mezunu Kasiet Coldoshbekova, Siyer Vakfı tarafından bu yıl üçüncüsü düzenlenen Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Yarışmasında "Yalnızlık" isimli filmi ile birincilik ödülüne layık görüldü. Bu yıl "Kâmil İman Kâmil İnsan" başlığıyla düzenlenen yarışmaya Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencileri 14 filmiyle katıldı.

"3.Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Yarışması", Siyer Vakfı tarafından sinema sektöründe Hz. Peygamber (sas)'in emin kişiliğinin, hayatı boyunca mücadele ettiği hak davasının, örnek ahlâkının, sade hayatının anlaşılabilmesi konusunda bir farkındalık oluşmasını sağlayacak kısa metrajlı filmler üretilmesi ve bu alanda bir gayret içerisinde olanların desteklenmesi amacıyla tertip edildi.

Kurmaca ve animasyon türünde eserlerin kabul edildiği yarışmada filmler iki aşamalı bir elemenden geçerek "Kâmil İman Kâmil İnsan" sloganı çerçevesinde değerlendirildi. Yarışma sonucunda birincilik ödülüne layık görülen Kasiet Coldoshbekova'nın "Yalnızlık" isimli

filmi; dünyayı güzelleştirmenin yegâne yolu olarak iyilik ve merhamet duygusunu konu alıyor.

Yarışmanın Haliç Kongre Merkezinde gerçekleştirilen ödül törenine Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı da katıldı. Avcı, törende yaptığı konuşmada, "Alemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Yarışması'nın çok önemli bir noktaya geldiğini şu sözleriyle ifade etti: "Efendimiz, dünyayı teşriflerinin esbab-ı mucibesini, güzel ahlâkı tamamlamak olarak tarif ediyor. 'Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim' buyuruyor. Bu sebeple, Siyer Vakfı tarafından 3 yıldır düzenlenen ve sinema sektöründe Efendimiz'in örnek ahlâkı, emin şahsiyeti, mücadele ve mücahedelerle geçen hayatının anlaşılabilmesi, onun bizlere vaaz ettiği ahlâkın anlaşılabilmesi ve bu konularda bir şuur oluşmasını sağlayacak filmler üretilmesini teşvik eden bu yarışmayı, çok mühim, çok anlamlı buluyoruz. O sebeple Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak, bu yolda gayret sarf eden bütün genç arkadaşlarıma, 'niyet hayr, akıbet hayr' düsturuyla hayırlı çalışmalar, başarılar niyaz ediyorum."

Canara Kadenova

Siyer Vakfı'ndan

İletişim Fakültesi'ne ödül

Komuzuza can

EMİLBEK ŞARŞEMBAYEV

Kasım Doğuş KILIÇ

Komuzu hem yapan hem de en iyi şekilde çalarak adeta ona can veren Emilbek Usta mesleğe başlama hikâyesini şu sözlerle anlatıyor. “Rahmetli babam komuzu çok iyi çalan, büyük bir yetenekti. Üstelik çaldığı komuzları da kendisi yapardı. Çocukluğumda vaktimin büyük kısmını babamın yanında geçirirdim. Onun aşkla yaptığı bu işe ben de merak sarmıştım. Babam da bunu fark etmiş. Bahçede bir erik ağacımız vardı komuz için hazırladığımız. Bir gün yarısını bana verdi yarısını da kendi aldı. İşte ilk o gün başladım bu işe. Dün gibi aklımda, 9. sınıfa gidiyordum. O gün yaptığımız komuzu, anılarımla beraber, evimin en değerli köşesinde hala saklıyorum.”

Her komuz yeni bir deneyim

Komuz yapımına şahit olduğumuz Emilbek Usta'nın komuz ile kurduğu gönül bağı aşıkardı. Bir yandan komuzuna şekil verirken bir yandan da komuzu anlattı bize; “Komuz yapmak özel bir sanattır. Aynı bir ustalık, bambaşka bir hissiyat gerektirir. Her komuz canlı bir varlık. Hatta yeni doğmuş bir

bebek desem daha doğru olur. Her bir komuza büyük bir heyecanla kimi zaman birkaç hafta kimi zaman da aylarca emek veriyorum. Benim gözümde insan gönlü nasılsa komuz da öyle. İlgi, emek, sevgi istiyor. Şimdiye kadar yaklaşık 500'e yakın komuz yaptım. Ama hepsi birbirinden farklı 500'e yakın komuz. Yaptığım her komuz benim için yeni bir deneyim demek. Her defasında yeni bir şey öğretiyor bana, açılmamış bir kapıyı aralıyor adeta. İnsan böyle böyle ustalaşmıyor mu zaten?”

Ezgilerle dile gelirdi duygular

Hızla akıp giden zaman karşısında aynı kalmıyor hiçbir şey. Zamanla değişiyor, dönüşüyor. Şüphesiz komuz da bundan nasibini alıyor. Emilbek Usta komuzdaki değişimi anlatırken iç geçirip öyle başlıyor söze; “Geçmişle kıyasladığımızda günümüzde bazı alet edevatların değişmesiyle komuzun yapım aşamasında da elbette değişiklikler oldu. Örneğin eski klasik komuzcularımızdan Toktogul Satılganov, Atay Ogonbayev, Karamoldo Orozov'un komuzlarına baktığımızda, onların görünüşü

bugünkülerden biraz daha farklı. Ama bence asıl değişim yapım aşamasından ziyade kullanımda yaşandı. Komuzla çalınan her melodinin bir duygu karşılığı vardır. Çalınan ezgiler kişilerin duygularını, ruh hallerini anlatır bize. Benim de kendime ait “Yaylada” adlı bir ezgi var mesela. Bu ezgi, benim yaylaya olan hasretim yansımasıdır. İnsanlar eskiden bu yola çok daha sık başvururlardı. Komuz ezgisi sevincin ya da bir kaybın habercisiydi. Maalesef günümüzde artık bu uygulanmıyor. Bu ve buna benzer bir çok gelenek tarihin tozlu sayfalarında kaldı.”

Hep iyi bir eser bırakma derdindeyim; ama avlat ama komuz

Her insan bu dünyadan göçüp giderken arkasında kendisini hatırlatacak izler bırakmak ister. Bundandır ki Emilbek Usta da yaptığı komuzların içine imzası ile birlikte bitirdiği günün tarihini atıyor. “Geride kalanlar seni yaptığın işlerle hatırlar. Ben de yaptığım işle hatırlanmak istiyorum. Yaptığım komuzların benim tarafımdan yapıldığı, ne zaman yapıldığı bilinsin istiyorum. Komuz gibi evlat da anne baba için bir eser aslında.

Çocuklarımı iyi yetiştirebilmek adına onlara hep iyi örnek olmaya gayret ettim. Bir gün bu dünyadan göçtüğümde yetiştirdiğim evlatlarla, yaptığım eserlerle hatırlanmak istiyorum. Tüm çabam bu yönde. Bu hayatta, ister zengin ol ister fakir, arkanda iyi yetişmiş evlatlar ve faydalı bir eser bırakabiliyorsan boşuna yaşamamışsın demektir.”

Nesilden nesle bir miras

Kırgızlarda bir söz var; akan arıktan su akar. Yani babası ne yaparsa çocuğu da onu yapar. Emilbek Usta kendisini bu söze benzetiyor. Kendisi babasının yolundan akıp giderken aynı zamanda ardında yeni komuz ustaları da bırakmak istiyor. Doğduğu yerde, Kulanak köyünde zamanında sanat evi açılmış. Orada 3 sene komuz eğitimliği yapmış. Ancak hayat şartları onu doğduğu yerlerden ayırıp Bişkek'e getirmiş. “Şimdilerde çocuklarımla, babamla benim yaşadığım usta çırak ilişkisini kurmaya çalışıyorum. Büyük kızım bu iş için oldukça istekli ve iyi de çalışıyor. Kim bilir ilerde belki onlar da iyi bir komuz ustası olurlar. Evlerine gidip ders verdiğim birkaç öğrencim var. Onlara komuz çalmayı kendi

vereren usta

Komuz, Kırgızistan'ın kutsal çalgısı. Buralarda dünyadaki herhangi bir çalgı aletinden bahseder gibi bahsedemezsiniz ondan. Kâh masallarda çıkar karşınıza kâh bir kaybın ardından ağıt olur acıklı sesiyle ve bin yıllık tarihiyle adeta meydan okur küreselleşen dünyaya. Günümüzde 'unutulmaya yüz tuttu' diyemeyiz belki, ama ustaları da oldukça azaldı. Ona can veren sayılı birkaç ustadan biri de Emilbek Şarşembayev. Onun birkaç metre kareye sığdırdığı koca dünyasını, atölyesini ziyaret ettik. Bu esnada hem sohbet etme hem de yaptığı komuzlardan birinin sesini dinleme fırsatı bulduk.

© Kasım Doğuş KILIÇ

© Kasım Doğuş KILIÇ

yöntemimle öğretiyorum. Komuzu ben nota ile değil kulaktan öğrendim. Öğrencilerime de böyle, notasız öğretiyorum. Bu yöntemle hem öğrenme süresinin kısaldığına hem de öğrenenin daha hissederek çaldığına inanıyorum. Bu arada öğrenmek isteyenler sadece gençlermiş gibi algılsın istemem. Zaman zaman yetişkin insanlardan da ders talepleri geliyor. Ancak özel dersler kısıtlı kalıyor. Gelecekte daha fazla kişiye komuzu sevdirebileceğim dersler vermek istiyorum." diyerek ata mirası komuzu genç nesillere aktarma isteğini dile getiriyor.

Komuz benim gönül işim

Eskiden iyi bir ustanın elinden çıkmış komuz bir at parası değerindeymiş. Şimdilerde ise komuz ustalığının maddi getirisinin çok da olduğu söylenemez. Bu konuyu konuşmaktan çekinen Emilbek Usta da hayat şartları gereği komuz ustalığı dışında taksicilik yapıyor. Komuz ustalığından yeteri kadar kazanamıyor musunuz? diye sorunca da: "Komuz benim gönül işim. Onu maddi bir beklentiyle yapmıyorum. O bana baba yadigarı. O benim iç dünyama huzur getiren,

halimi güzelleştiren can dostum. Babam ölene kadar yaptı bu işi. Ben de onun gibi ömrüm yettiğince yapacağım. Evet, şuanda taksicilik yapıyorum ama o zaman bile komuzdan kopmuyorum. Komuzum hep yanımda oluyor. Bazen müşterilerime çalıyorum. Tüm yorgunluğumu atıyorum böylece, komuzla dinleniyorum. Ben hayatımı komuzsuz düşünemiyorum. Aslında duygularımı kelimelerle anlatamıyorum. Sanki bu dünyaya komuz yapmak ve çalmak için gelmiş gibi hissediyorum bazen." diyerek komuza olan tutkusunu ve onu maddi bir beklenti ile yapmadığını dile getiriyor.

Bir gün herkes komuz dinleyecek

Emilbek Usta komuz ustalığının yayılması için elinden gelen her şeyi yapmaya hazır. Amacı, bu ata yadigarı değeri koruyup, unutulmadan genç nesillere aktarmak. Bazı olumsuzluklara rağmen komuzun geleceğinden duyduğu umudu şöyle anlatıyor; "Biz özgürlüğüne, geleneklerine düşkün bir milletiz. Aslında bunları nesilden nesle aktararak yeteneklerimizi de korumuş oluyoruz. Komuz Kırgızlar için çok önemli bir

temsil, bir değer. Komuzun kültürümüzdeki kıymetini anlayan biri, ona ilgi duyacak ve çalmak isteyecektir. Bu nedenle işe ilk olarak değer yargılarımızı aktararak başlamak gerekli. Gençler arasında komuzun Kırgızlar için milli değerini anlamış, onu öğrenmek için istekli kişiler yok diyemem. Ancak bu gençlerin sayısını arttırmalıyız. Özellikle kırsal bölgelerde komuz yapan birçok usta var. Ancak şehirde doğup büyüyen gençler komuza o kadar da ilgi duymuyor. Bu durumu batı medeniyetinin kültürümüze zararı olarak değerlendiriyorum. Kendi kültürünü hor görüp oralara özenmek. Beni üzen şey bu. Yine de umudumu kaybetmiyorum. Bizler,

Kırgızlar, var oldukça komuz da her daim var olacaktır. Ulusal simgemiz olan komuzun bir gün dünya çapında tanınacağına hiç kuşum yok."

Komuz, boz üy, kalpak ve Manas Destanı. Kültürümüzün ayrılmaz parçaları. Bunlar geçmişten bugüne kalan eşsiz değerlerimiz. Her biri atalarımızın yaşantısının birer aynası. Bu değerlerin yok olup gitmemesi için korunması şart. Bu küresel dünyada, geleneksel bir komuz ustasının ezgileriyle yüreklere dokunabilmek ne büyük bir ayrıcalık...

Veteriner Fakültesi'nin ilk hastaları

Kampüsteki Köpekler

Üniversite kampüsünde sahipsiz dolaşan çok sayıda köpek var. Bu köpekler beslenme, barınma ve aşı gibi hayata dair bir takım ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında bizlerin yardımına muhtaç. Kampüste yalnız olmadığımızı, onların da bizler kadar yaşamaya hakkı olduğunu bilmek ve onların sessiz çığlıklarına kulak vermek insan olmamızın kaçınılmaz bir gereği. Biz de Gazete Manas ekibi olarak, onların sesine kulak verdik ve onlar için neler yapıldığını ve neler yapılması gerektiğini araştırdık.

Kiş aylarıyla birlikte havalar iyice soğudu. Gün geçmiyor ki kar yağmasın ve sıcaklık sıfırın altına düşmesin. Evlerimizde ya da işyerlerimizde, sıcak bir ortamda olmanın verdiği rahatlıkla dışarıda olanları çoğu zaman aklımıza bile getirmiyoruz. Oysa ki bu kara kışta dışarıda kalan, aç ve açıkta olan canlılar da var. Üstelik bu canlılar çok da uzağımızda değil. Hemen yanı başımızda, kampüsümüzde. Bazen farkına vardığımız, çoğu zaman da görmezden geldiğimiz, aynı kampüsü paylaştığımız köpeklerimiz onlar.

Üniversite kampüsünde sahipsiz dolaşan çok sayıda köpek var. Bu köpekler beslenme, barınma ve aşı gibi hayata dair bir takım ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında bizlerin yardımına muhtaç. Kampüste yalnız olmadığımızı, onların da bizler kadar yaşamaya hakkı olduğunu bilmek ve onların sessiz çığlıklarına kulak vermek insan olmamızın kaçınılmaz bir gereği. Biz de Gazete Manas ekibi olarak, onların sesine kulak verdik ve onlar için neler yapıldığını ve neler yapılması gerektiğini araştırdık.

öğrencisi Erdem Kayhan, kampüsteki bu hayvanlar için neler yaptıklarını şu sözlerle ifade etti: "Kampüste yaşayan köpeklerin hastalık ya da sakatlanma durumlarında ilk biz müdahale ediyoruz. Bu şekilde hem bizler pratik yapmış oluyoruz hem de onlar sağlığına kavuşmuş oluyor. Bu hayvanlar kampüs içinde çok sahipsizler. Onlara sahip çıkmak, yaralarını sarmak, hem mesleki hem de insani bir davranış. Ben ve diğer veteriner aday arkadaşlarımızın bu hayvanlar için yaptığı müdahaleler, kurumsal olmaktan ziyade bireysel bir takım çalışmalar. Kurumsal olarak bu hayvanlara sahip çıkarak beslenme, barınma ve sağlık ihtiyaçlarını gidermemiz çok mümkün olmuyor. Çünkü imkânlarımız çok sınırlı ve kliniğimiz de oldukça küçük. Ancak bireysel olarak mümkün olduğunca yardımlarına koşuyor, yaralarını sarmaya çalışıyoruz."

Kampüsteki bu hayvanların sağlık sorunları gibi beslenme ihtiyaçları da çoğu zaman öğrenciler ve üniversite personeli tarafından karşılanıyor. Özellikle öğrenciler, yemekhanedeki yemeklerden arta kalanları onlar için biriktiriyor ve onların karınlarını doyurmasını sağlıyor. Üniversite personeli de mama ve sosis gibi şeyler alarak beslenmelerine yardımcı olmaya çalışıyor. Ancak bu çabaların düzenli bir şekilde değil de bireysel olarak yapılması, devamlılığının olmaması, hayvanların çoğu zaman aç kalmasına neden oluyor. Özellikle kış aylarında havaların soğuk ve çoğu zaman da karlı olması, onların kendi yiyeceklerini kendilerinin bulmasını engelliyor. Kış aylarında en fazla on yedi saat açlığa dayanabilen bu hayvanların düzenli olarak beslenmesi gerekiyor.

Soğuk kış günlerinde bu hayvanlar için bir başka sorun da barınma ihtiyacı. Havaların özellikle geceleri sıfırın altına düşmesi; kar, tipi, buzlanma gibi olumsuz hava koşulları, tüm canlılar gibi onları da kötü etkiliyor. Kampüs içinde hayvan barınaklarının olmaması, geceyi açık havada, kar üstünde geçiriyor olmaları, köpekleri donma tehlikesiyle karşı karşıya getiriyor. Bu nedenle, kış aylarında beslenme ihtiyaçları kadar barınma ihtiyaçları da önem taşıyor. Onlar için oluşturulacak basit ama korunaklı

barınaklarla bu hayvanların hayatta kalmalarını sağlamak mümkün.

"Sorumluluk yok, bencillik çok"

Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı öğrenciler için düzenlenmiş olan bir sohbet toplantısında, kendisine yöneltilen bir soru üzerine kampüsteki köpeklerin durumuna ilişkin olarak konuştu. Prof. Dr. Sebahattin Balcı konuşmasında, üniversite olarak bu hayvanların aşularının yaptırıldığını ve kampüs içerisinde sayılarının artmamasına özen gösterildiğini söyledi. Bunun için Veteriner Fakültesi ve Hayvan Severler Derneği'nin işbirliği içerisinde olduğunu, ancak bu çalışmaların tek başına yeterli olmadığını ifade eden Prof. Dr. Balcı, konunun farklı bir boyutuna dikkat çekti: "Bu hayvanlar için biz ne yaparsak yapalım, sorunun temelinde insanoğlunun kötü bir alışkanlığı var. İnsanlar kediyi, köpeği alıyor, üç beş ay bakıyor, seviyor, sonra bıktırıyor ve getirip kampüsümüze atıyor. Burada yaşayan hayvanlara bakın. Çoğu aslında evde yetişmiş hayvanlar. Ama hepsi terk edilmiş. Ne yazık ki

insanoğlunda sorumluluk yok, bencillik çok. İnsan öncelikle bu sorumluluğu hissedecek ve hesap vereceğini bilecek. O yüzden bizim üniversitemizin kalite felsefesi şudur: insan merkezli, çevreye duyarlı, hizmet odaklı olmak. Ancak bu, her şey insan için demek değildir. Tam tersi, doğadaki her canlının yaşam garantisi insan demektir. Bu nedenle kampüsümüzdeki köpeklerin de yaşam garantisi bizleriz." dedi.

Güzel örnekler de yok değil

Üniversite yerleşkelerinde yaşayan sahipsiz hayvanlarla ilgili güzel uygulama örnekleri de yok değil. Türkiye'de Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Kampüsü'nde yaşayan sahipsiz köpek Gobi'nin hikayesi bunlardan biri. Soğuk kış günlerinde ısınmak için sınıflara giren Gobi'yi öğretim üyelerinden birinin sınıftan atması üzerine, KTÜ öğrencileri tepki göstermiş. Öğrencilerin bu tepkisi Gobi'ye öğrenci kimlik kartı çıkarılarak derslere girmesine izin verilmesiyle sonuçlanmış. Hatırlarsanız buna benzer bir örnek de California'da yaşanmıştı. Bubba isimli bir kedinin, evinin yakınlarındaki lisenin sınıflarını mesken edinmesi üzerine okul yönetimi Bubba için öğrenci belgesi çıkarmıştı. Umarız üniversite kampüslerinde yaşayan sahipsiz hayvanlar için bu ve buna benzer güzel uygulama örnekleri artarak devam eder.

📷 Çağatay Çağan Yılmaz

Veteriner Fakültesi öğrencilerinin ilk hastaları

Köpekler, kampüste daha çok Veteriner Fakültesi ve eski yatakhane civarında dolaşiyor. Bunun nedeni, bu civarda daha fazla yiyecek ve ilgi bulmaları. Veteriner Fakültesi öğrencileri hem mesleki bir ilgi hem de gerçek bir dost olarak bu köpeklere herkesten daha çok kucak açıyor. Onların aşularını yapıyor, kısırlaştırıyor, yaralanma ya da hastalık durumlarında acil müdahalede bulunuyorlar. Mümkün olduğunca beslenme ve barınma ihtiyaçlarına da karşılık vermeye çalışıyorlar. Veteriner Fakültesi ikinci sınıf

Futbolun cinsiyeti olur mu?

Futbol oynama serüvenine izlediği maçlarla başlayan Ceren Bensus Arslan, Türkiye genelindeki 130 bayan futbol takımdan biri olan Bursa Nilüfer Kanal Boyu Spor Kulübü'nde lisanslı futbolcu oldu.

Günün birinde kaplumbağalar arasında bir yarış düzenlenmiş. Kulenin tepesine ilk çıkan kaplumbağa yarışı kazanacakmış. Ancak yarışı izlemek için gelen diğer kaplumbağalardan hiç biri arkadaşlarının kulenin tepesine çıkacağına inanmıyormuş. "Yazık! Hiç biriniz kulenin tepesine ulaşamayacaksınız." diye söylenmeye başlamışlar. Zaman geçtikçe kaplumbağalar kulenin tepesine ulaşamayacaklarını düşünmeye, bu yüzden de yavaş yavaş yarışı bırakmaya başlamışlar. Bunu gören seyirciler seslerini daha da yükselterek "Zavallılar, hiç bir zaman kulenin tepesine ulaşamayacaklar." diye hep bir ağızdan söylenmişler. Sonunda bir kaplumbağa hariç hepsi ümidini yitirerek yarışı bırakmış. Yalnız kalan kaplumbağa büyük bir kararlılıkla yoluna devam etmiş ve sonunda kulenin tepesine çıkmayı başarmış. Bu duruma çok şaşırان diğer kaplumbağalar, onun bunu nasıl başardığını sormuşlar. İşte o an, kuleye tırmanmayı başaran kaplumbağanın sağır olduğunu fark etmişler.

Bazen olumsuz sözlere kulakları tıkamak, onları duymazdan gelmek; çıkılan yolda azim ve kararlılıkla devam etmek başarının en önemli anahtarıdır. Bu yazının konusu olan Ceren Bensus Arslan da, sağır kaplumbağa misali, olumsuzluklara, karşı çıkmalara kulağını tıkayarak bildiği yolda azimle ilerleyen ve sonunda başarıyı yakalayan isimlerden biri. Futbol oynama serüvenine izlediği maçlarla başlayan Ceren Bensus Arslan, Türkiye genelindeki 130 bayan futbol takımdan biri olan Bursa Nilüfer Kanal Boyu Spor Kulübü'nde lisanslı futbolcu oldu. Kulüpten aldığı lisansla hakemlik sınavlarına giren Arslan, futbolcu olarak başladığı yolculuğu hakem olarak tamamladı.

Her şey futbola ilgi duymamla başladı

"O zamanlar 8 yaşındaydım. Mahalle arasında erkek çocuklar top koşturuyor ben de onların peşinden koşturuyordum. Onlarla arkadaş olmaya, oyunlarına katılmaya çalışıyordum. Ama ne zaman 'ben de sizinle oynayabilir miyim?' desem, 'kızlar

futbol oynamaz' diyorlar ve beni aralarına almıyorlardı. Oysa televizyonda başka başka yerlerde kızların da futbol oynadığını görüyordum. Bu durum bir süre sonra, onlardan nefret etmeme ve futbola daha büyük bir tutkuyla bağlanmama neden oldu."

Bir gün babası Ceren'e bir futbol topu hediye eder. İşte o gün Ceren, mahalledeki erkek arkadaşları tarafından dışlanmanın ve oyuna alınmamanın acısını çocukça bir intikama dönüştürür. Erkek arkadaşlarından gizli, arka sokaklarda tek başına futbola keşfeder. Öyle ki, yeniden arkadaşlarının arasına döndüğünde artık futbolda oldukça iyidir. Ancak bu sefer de başka bir sorun vardır. "Başarmıştım. Bir kız olarak futbola çok iyi oynuyordum. Daha önce 'kızlar futbol oynamaz' diyerek beni aralarına almayan erkek arkadaşlarım oyunumu gördüklerinde şaşkına dönmüşlerdi. Artık beni de aralarına alıyorlardı. Ancak bu durum çok uzun sürmedi. Çünkü onlardan daha iyi oynuyordum. Bir kız olarak onlardan daha iyi olmama tahammül edemediler. Bu sefer de bu nedenle oyunlarına almamaya başladılar."

Ne mahalledeki arkadaşlarının dışlaması ne de mahallelinin önyargısı Ceren'in futbola karşı olan ilgisini değiştirir. Ceren, doğru bildiği yolda yürümeye devam eder. 11 yaşına kadar mahalle aralarında futbol oynayarak kendini geliştirir. Onun için futbol ilgiden çok daha fazlasına, bir tutkuya dönüşür. Yaşıtı kız arkadaşlarının duvarlarını pop yıldızlarının posterleri süslerken Ceren'in duvarlarını futbolcuların posterleri süsler. Kendi deyimiyle, ne onlarsız ne de futbolsuz yaşayamaz artık.

Keşfedilmeyi bekledim

"Bir gün yine sokakta futbol oynarken Bursa Nilüfer Kanal Spor Bayan Futbol

Takımı Antrenörü Ali Osman Gümüş beni gördü. Yanıma gelerek takımda oynamak isteyip istemediği sordu. Bu yıllardır hayalini kurduğum şeydi. İlk idman gününü ipe çektim. Oraya gittiğimde, benim gibi futbol oynayan kızları sahada görmek beni çok mutlu etti. Ben de artık bu takımın bir parçasıydım."

Ceren, profesyonel futbol hayatında ilk maçına U15 takımıyla çıkar. İlk on bir de oynamanın heyecanı vardır. Ceren'e göre bu maç, kendini ve yeteneğini göstermesi için bir fırsattır aynı zamanda. Ancak ilk yarıda işler istediği gibi gitmez. Devre arasında antrenörlerinin yanına gelerek söylediği sözler, ikinci yarıda oyunun kaderini değiştirir. "Ali Osman hoca devre arasında yanıma gelerek 'Korkaklar her zaman ölür kızım. Korkarsan sen de ölürsün' dedi. Bunun üzerine ikinci yarıya kendime güvenim tam olarak çıktım. Yalova Spor ile yaptığımız bu maçı benim bir golüm ve bir asistliğim sayesinde 2-0 kazandık."

Ceren, 16 yaşına kadar Bursa Nilüfer Kanal Spor Bayan Futbol Takımında oynamaya devam eder. Ancak kulüpten ayrılma vakti geldiğinde kendisine yeni bir

yol çizmesi gerekir. Ceren'in futbol tutkusu, onun farklı bir yol çizmesine izin vermez. Bunun üzerine Ceren, yine futbolun içinde bir başka mesleğe, hakemliğe yönelir. "Hakemlik sınavlarına girdim. Sınavları geçtikten sonra çeşitli kamplara giderek bu işin inceliklerini öğrendim. Mesleğe 4. hakem olarak başladım. İlk hakemlik deneyimimde erkekler amatör lig maçlarını yönettim. "Bu çok garip bir duyguydu. Bir zamanlar beni kız olduğum için aralarına almayan, futboldan dışlayan erkekler, şimdi benim yönettiğim maçlarda top koşturuyorlardı. Hayat sürprizlerle dolu."

Ceren'in 8 yaşında başlayan futbol tutkusu, onun kısa sürede bu alanda kendini geliştirmesini, sevdiği, inandığı işi yapmasını sağladı. Şuan 20 yaşında olan Ceren, mesleğine orta hakem olarak devam ediyor. Seçimlerinden dolayı hiç bir zaman pişmanlık duymadığını belirten Ceren Bensus Arslan; "Mesleğimle gurur duyuyorum. Günün birinde, bir kadın olarak süper lig maçlarını da yöneteceğim." diyor gülerek.

 Kübra Erbayrakçı

© Salamat İmanov / Саламат Иманов
Kız uğurlama. Bişkek 2017
Кыз узатуу. Бишкек. 2017

© Salamat İmanov / Саламат Иманов
Son Göl Yaylasında bir kesit. Son Göl. 2016
Жайлоодогу жашоодон бир көз ирмем. Соң Көл. 2016

© Salamat İmanov / Саламат Иманов
 "Mutluluk" Oş. 2017
 "Наристенин күлкүсү байлыкты эске албайт". Ош. 2017

© Salamat İmanov / Саламат Иманов
 "Sadakat"
 Soğuktan ölen arkadaşının başında saatlerce bekledi. Bişkek. 2017
 "Берилгендик"
 Ит сууктан өлгөн досунун жанында көпкө күттү. Бишкек. 2017

• KTMÜ Adına Sahipleri
 Rektör Prof. Dr. Sebahattin Balcı
 Rektör Vekili Prof. Dr. Asilbek Kulmırzayev

• Genel Yayın Yönetmeni
 Prof. Dr. Hamza Çakır

• Yayın Koordinatörü
 Doç. Dr. Aslı Yurdigül

• Sorumlu Müdür
 Elfesiya Sencer

• Yayın Danışmanları
 Öğr. Gör. Dr. Bakıt Orunbekov
 Öğr. Gör. Dr. Gülzada Stanaliyeva
 Araş. Gör. Venera Narınova
 Araş. Gör. Topçugül Narmatova
 Araş. Gör. Regina Camankulova

• Şef Editör
 Banu Erdoğan Çakar

• Editörler
 Ahmet Çakırca
 Canara Kadenova

• Sayfa Tasarımı
 Semetey Seytek uulu
 Çağatay Çağan Yılmaz

• Yazışma Bilgileri
 KTMÜ İletişim Fakültesi
 Cal Yerleşkesi, Bişkek
 • Tel +996(312)492756/1164
 • www.facebook.com/gazetemanas

Yerel Süreli Yayın №1389

"MMK" matbaasında 2000 adet basıldı.